

BIOURBANIZM – TABIAT VA SHAHARSOZLIK

A.Q. Baydjanov

Urganch davlat universiteti katta o'qituvchisi

B.A. Polvanov

Urganch davlat universiteti stajyor o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolani tahlil qilish jarayonida biourbanizm – tabiat va shaharsozlikning tizimlashtirilgan zanjirlar timsoli misolida to'xtalib o'tildi. Shu bilan birga, biourbanizm bilan shaharsozlikning uzviy bog'liqligi to'g'risida takliflar berilgan.

Kalit so'zlar: Biourbanizm, shaharsozlik, rivojlanish, tabiat.

АННОТАЦИЯ

Анализ данной статьи сосредоточен на примере биоурбанизма - символа структурированных цепочек природы и градостроительства. В то же время высказывались предположения о неразрывной связи между биоурбанизмом и городским планированием.

Ключевые слова: биоурбанизм, градостроительство, застройка, природа.

ABSTRACT

The analysis of this article focused on the example of biourbanism - a symbol of the structured chains of nature and urban planning. At the same time, suggestions have been made about the integral link between biourbanism and urban planning.

Keywords: Biourbanism, urban planning, development, nature.

KIRISH

Biourbanizm asosiy e'tiborni shahar organizmiga qaratadi, uni ichki va tashqi dinamikasi va ularning o'zaro ta'siriga ko'ra giperkompleks tizim sifatida ko'rib chiqadi. Shahar tanasi dinamik strukturaning bir-biriga bog'langan bir necha qatlamlaridan iborat bo'lib, ularning barchasi bir-biriga chiziqli bo'limgan tarzda ta'sir qiladi. Ushbu o'zaro ta'sir, bog'langan butunning dinamik tahlilidan tashqari oldindan aytib bo'lmaydigan paydo bo'ladigan xususiyatlarni keltirib chiqaradi. Shunday qilib, bu yondashuv biourbanizmni hayot haqidagi fanlar va statistik mexanika, termodinamika, operatsion tadqiqotlar va ekologiya kabi integratsiyalashgan tizimlar fanlari bilan bog'laydi.

Yondashuvlarning o'xshashligi nafaqat umumiy metodologiyada, balki natijalarning mazmunida ham (shuning uchun "Bio" prefiksi), chunki shahar inson turlarining yashash muhitini ifodalaydi. Biourbanizm morfogenetik jarayonlar orqali

tizimli samaradorlikni va aholining hayot sifatini optimallashtirishni kafolatlaydigan turli miqyosda (sof fiziologik darajadan ekologik darajagacha) optimal shakllarni tan oladi. Ushbu qonunlarga rioya qilmagan dizayn insonning evolyutsiyasiga to'g'ri kelmaydigan va shu tariqa hayotni hech qanday tarzda yaxshilashga qodir bo'lman tabiiy, dushmanlik muhitini keltirib chiqaradi.

Biourbanizm real dunyoda ishtirokchi va yordamchi metodologiyani qo'llash orqali harakat qiladi. U natijalarni sub'ektiv ravishda tekshiradi (odamlar o'zlarining jismoniy va hissiy farovonligini fikr-mulohazalar orqali ifodalaydilar), shuningdek ob'ektiv (fiziologik, ijtimoiy va iqtisodiy reaktsiyalarining eksperimental o'lchovlari orqali).

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Biourbanizm o'nta asosiy tizimning kombinatsiyasidir. Ushbu tizimlar tergov ko'lamiga qarab mintaqasi, shahar yoki loyihaning nisbiy salomatligi va raqobatbardoshligini aniqlash uchun ko'rsatkichlar kartasi sifatida jamlanishi mumkin bo'lgan asosiy ko'rsatkichlardan iborat. Agar individual tizimga aralashuv qolgan to'qqiztasiga jiddiy zararli ta'sir ko'rsatmasa, optimal shahar salomatligiga erishiladi. Shunday qilib, tizimlarning o'zaro aloqalari maqsadli va o'zaro manfaatli tarzda boshqariladi. Tizimlarning tavsifi quyida keltirilgan:

OVQAT Shaharlar oziq-ovqat mahsulotlarini aniq import qiluvchilar bo'lib, ular ishlab chiqarishdan ko'ra ko'proq resurslarni iste'mol qiladilar. Shahar aholisida yashovchi odamlar mintaqaviy bozor tarqatish markazlariga ulangan oziq-ovqat ta'minoti zanjirlarining mahalliy tarmog'iga tayanadi. Bu markazlar o'z navbatida mintaqaviy, milliy va global qishloq xo'jaligi tarmoqlariga ulangan. Shaharning yangi oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash qobiliyati uning fuqarolari salomatligi uchun asosdir.

INSONIYAT Qadim zamonlardan beri boshqaruva va qonunchilik asoslari jamoalarni qo'llab-quvvatlab kelgan va ularning uzoq umr ko'rishlari uchun asos bo'lib kelgan. Geosiyosiy barqarorlik, madaniy xilma-xillik va inson huquqlari tengligi jonli shahar hayotiga bevosita ta'sir qiladi. Arzon narxlardagi ta'lim va sog'liqni saqlash shaharlar ravnaqiga katta ta'sir ko'rsatadi

MANZARA Yerning barcha yer ekotizimlarini, shu jumladan o'simliklar va hayvonlarni qo'llab-quvvatlaydigan uzlusiz relef. Shaharlar turar-joy, iqtisodiy, madaniy va infratuzilma talablariga mos ravishda shahar landshaftining arxitekturasini juda o'zgartiradilar. Ekologik funktsiyani va yashash qulayligini yaxshilash uchun shahar o'rmonlarini oqilona parvarish qilayotgan, bog'larni

ko'paytirayotgan va shahar maydonini ko'kalamzorlashtirayotgan shaharlar soni ortib bormoqda. Sog'lom ekotizimlar va shahar bioxilma-xilligini saqlash inson salomatligini mustahkamlaydi.

SUV Yerdagi suv ekotizimlarining uyi va o'simlik va hayvonlar hayotini ta'minlash uchun zarur bo'lган asosiy suyuqlik. Suv er yuzidagi yog'ingarchilik va bug'lanish jarayonlari bo'ylab harakatlanadi va er yuzidagi bu qimmatbaho suyuqlikning juda oz qismi yangi. Toza, ifloslanmagan H₂O ga kirishni ta'minlash insoniyat oldida turgan eng katta muammolardan biri bo'lib, o'tmishda ko'plab shaharlarning qulashiga olib keldi.

ENERGIYA Kundalik ishlarini bajarish uchun shaharlar arzon va mo'l energiya talab qiladi. Shaharlar quyoshdan keladigan nurlanish energiyasiga, shu jumladan karbonli yoki elementar manbalardan ajralib chiqadigan energiyaga tayanadi. Parij shaharlarida bo'lib o'tgan COP21da qabul qilingan quyidagi majburiyatlar qazib olinadigan yoqilg'idan qayta tiklanadigan energiya manbalarini qabul qilishga katta siljish olib keladi. Ko'mir narxlari pasayish tendentsiyasida va yirik global fondlar tomonidan qazib olinadigan yoqilg'i kompaniyalari aktsiyalarini olib qo'yish tezlashmoqda.

IQTISODIYOT Shahar tomonidan kapital ishlab chiqarish va uning aholisi tomonidan tovarlar va xizmatlar iste'moli. Shaharlar global va mahalliy kapital oqimlari bilan savdo qilish orqali ta'minlangan dinamik ob'ektlardir. Moliyaviy kapitalni ishlab chiqarish va to'plash inson va tabiiy kapitalning kiritilishiga bog'liq. Rivojlangan shaharlar korruptsiyadan xoli qonunchilik asoslariga asoslangan adolatli moliyaviy tizimlar tomonidan qo'llab-quvvatlanadi, shuning uchun biznes unumdarligini oshirish mumkin.

Mobillik buni belgilang! **HARAKATLILIK** Shaharlarning yashash qulayligi ko'p modal jamoat transporti infratuzilmasining samaradorligi va yaqinligi bilan bog'liq. Fuqarolarning ish joyidan uyga tez va arzon sayohat qilish imkoniyati shahar salomatligi va farovonligiga sifatli ta'sir ko'rsatadi. O'rtacha qatnov vaqt qisqa bo'lган shaharlar transport tirbandligi xarajatlarini minimallashtirish orqali ularning iqtisodiy samaradorligi va raqobatbardoshligini oshiradi.

TEXNOLOGIYA Avtomatlashtirish kontseptsiyasi har doim insoniyat taraqqiyoti yo'lida markaziy o'r'in tutgan. Sanoat mexanizatsiyasini zabit etgandan so'ng, odamlar nano o'lchovni o'rganish uchun raqamli vositalardan foydalanmoqdalar. Katta ma'lumotlar qaror qabul qilishda tobora kuchayib bormoqda va tez orada kvant hisoblash bizning eng katta super kompyuterlarimizni abakka o'xshatadi. Raqamli ma'lumotlarning g'oyalari va oqimini boshqarishda ishtirok

etadigan ishchi kuchlarini tarbiyalaydigan shaharlar bizning 21-asr antropotsen davrining etakchilari sifatida paydo bo'lishi mumkin.

Biourbanizm - bu qayta tiklanadigan shahar siyosati va shahar dizayni strategiyalarini yaratish uchun tizimga asoslangan platforma. Platformada beshta asosiy bio va beshta asosiy urbanizm tizimi ostida guruhlangan bir qator ko'rsatkichlar mavjud. Shahar farovonligiga erishish uchun platforma har qanday yirik metropolitenni rejalashtirish qarori barcha o'nta tizimda ijobiy natijalarni yaratishi kerakligini ta'kidlaydi. Boshqasini afzal ko'rish orqali biron bir tizimni asossiz ravishda zaiflashtiradigan yoki buzadigan qarorlar butun shahar bo'linmasining umumiy salomatligi va raqobatbardoshligiga yomon ta'sir qiladi.

Rivojlangan, sog'lom shaharlar tabiiy va iqtisodiy kapitalni qadrlaydigan oqilona rejalashtirish siyosati orqali ularning raqobatbardoshligini oshiradi. Biourbanizm shaharlarni atrof-muhit qahramonlari sifatida birinchi o'ringa qo'yadi, chunki eng foydali innovatsiyalar shahar merlari tomonidan olib borilmoqda. Eng ilg'or shaharlar qazib olinadigan yoqilg'idan mahrum bo'lish orqali kam uglerodli hayot kechirishni targ'ib qiluvchi strategiyalarini erta qo'llab-quvvatlovchilarga aylandi, bu esa raqamli asrda iqtisodiy raqobatbardoshlik va iqlim barqarorligini oshiradi.

Ilmiy nuqtai nazardan, biourbanizm shaharlarni inson faoliyati orqali boshqariladigan biotik va abiotik komponentlarning o'zaro bog'langan tarmog'idan iborat noyob "biotoplар" deb hisoblaydi. Paradigma ekotizim kun tartibini qabul qiladi, unda shaharlarning o'nta asosiy tizimlarining nisbiy tengligini eng muhim deb hisoblaydi. Yuqori darajadagi tizim tengligiga erishgan shahar Biocity hisoblanadi.

Hozirgi vaqtida shahar matolaridagi hayotiy elementlar ko'pincha "uslub" imtiyozlari tufayli yashiringan. Klassik nazariyalar va geometriyalar, ijtimoiy hayotning haqiqiy naqshlari ("bios") qattiq panjaralar va ixcham qurilish bloklari bilan almashtirildi. Yangi urbanizm va biourbanizm kabi so'nggi nazariyalar va amaliyotlar shaharlar beqaror bo'lib qolish va sog'lom ijtimoiy o'zaro munosabatlardan mahrum bo'lish xavfi borligini tasdiqlaydi. Ushbu maqola tarixiy shahar matolari va naqshlarining uyg'un arxitekturasi ilmiy jihatdan tasdiqlangan va inson tanasi va ongiga mos kelishiga foydali ta'sir ko'rsatishi sabablarini o'rganishga qaratilgan. Biourbanizm yo'qolgan qadriyatlar va muvozanatni nafaqat shahar tuzilishida, balki mikro yoki makro miqyosda insonga yo'naltirilgan dizayn tamoyillarini mustahkamlashda tiklashga harakat qiladi; Arxitektura fizika qonunlari, masalan, Konstruktiv qonun asosida yaratilishi mumkin.

Arxitektura ta'limidagi hayotiy siljish sifatida biourbanizm qurilgan muhitda naqshlar va tilshunoslikni shunday ijodiy tarzda o'rganish imkoniyatini beradi, "bios" ning tarixiy o'tmish namunalari bizga marosimlarni hurmat qiladigan unutilmas va imtiyozli aloqa yo'llarini tiklashga imkon beradi. kundalik hayot faoliyatida tana. Maqolada odamlarning eski mato ichidagi harakati va tana, ong va atrof-muhit o'rtasida yangi aloqalarni o'rnatish orqali yangi shahar tarqalishi bilan bog'liq masalalar muhokama qilinadi. Hayotning o'ziga xos naqshlari ko'pincha shaharlarning o'sish naqshlariga to'g'ri keladi va fizikaning abadiy qonunlari asosan tabiatning o'ziga xos formulalariga amal qiladigan me'morchilik shakllarining mustahkamligini isbotlashi mumkin. Shunday qilib, qurilgan muhit tinimsiz ravishda Kelajak shahri tomon oldinga siljiydi.

Shahar hayoti va xulq-atvori dinamik naqshlar orqali shakllangan insoniy aloqa tizimlariga asoslanadi; Biz hozir inson faoliyati o'rtasidagi chegaralarni muzokara qilish, geografik xaritalashdagi o'zgarishlar va asosan butun dunyo bo'yab jamoalarning uzluksiz o'sishini qo'llab-quvvatlash uchun barqaror tizimlar haqida gapiramiz. Shu sababli, arxitektura ta'limidagi hayotiy siljish sifatida nafaqat biourbanizm qurilgan muhitga chuqur singib ketgan naqshlar va tilshunoslikni o'rganish imkoniyatini beradi, balki olimlar va jamoalarga tez va innovatsion shahar aralashuvlarida birlashishga va faol ishtirok etishga imkon beradi. Ta'lim va kasbiy tayyorgarlik jarayonida ishlab chiqilgan loyihamar unutilmas va imtiyozli aloqa yo'llarini tiklashga, tana va ongning kundalik hayotiy marosimlarini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan. Demak, tabiatdan meros bo'lib qolgan fizikaning abadiy qonunlari va formulalariga amal qilgan holda, arxitektura shakllarini shahar dizayni va kelajak shahrini rejalashtirishdagi haqiqiy yangilik deb hisoblash mumkin.

Demak, arxitekturata'lism 21-asr uchun haqiqatan ham barqaror yangi dizaynlarni ishlab chiqarishga yordam beradigan birinchi qadam bo'lishi kerak. Ushbu maqolaning asosiy maqsadi arxitektorlarning keyingi avlodini tarbiyalash potentsialiga ega bo'lishi mumkin bo'lgan biourbanizmdagi yangi ta'lim yondashuvlarini yoritishdan iborat; Ushbu maxsus innovatsion yondashuvlar bitiruvchi arxitektorlarga original va insonga yo'naltirilgan dizaynlarni yaratishga imkon beradi. Muayyan holatlarda va o'qitish va baholashning yangi usullarini sinab ko'rish orqali biourbanizm tamoyillari arxitektura ta'limi standartlarini oshirish va sinab ko'rish maqsadida arxitektura va shahar dizayni loyihamarida qo'llanilgan. Ushbu tamoyillar va amaliyotlarni, jumladan, o'rganish va o'qitish misollarini biourbanizm bo'yicha ba'zi birlamchi nashrlarda, masalan, sog'lom shahar uchun biourbanizm: biofiliya va barqaror shahar nazariyalari va amaliyotlari (Tracada va

Kaperna, 2012) va chuqurlik uchun yangi paradigmada topish mumkin. Barqarorlik: biourbanizm (Tracada va Kaperna, 2013). Talabalar va olimlarni biourbanizm asoslarini, masalan, tizimli yondashuv va shakl qonunlari, shuningdek, neyrofiziologiya va atrof-muhit psixologiyasi kabi yangi sohalar bilan tanishtirish orqali tadqiqotchilar va o'qituvchilar tomonidan qo'llaniladigan ba'zi amaliy tajribalar natijalarini baholash imkoniga ega bo'ldilar.

Italiyada Rim chekkasidagi ba'zi qishloqlarda/kichik shaharlarda ketma-ket uchta yozgi maktablarda mutaxassislar jamoasi (Artena qishlog'i yozgi maktabi haqida bat afsil ma'lumotga qarang); ular, shuningdek, yaqinda Buyuk Britaniyada va boshqa Evropa mamlakatlarida oliy ta'limda o'qitiladigan ba'zi modullarda printsiplar va amaliyotlarni birlashtirishga muvaffaq bo'lishdi. Xususan, yozda uch yil ketma-ket uch xil mamlakatda va kuchli tarixiy ta'sirga ega shaharlarda o'tkazilgan "Raqs-arxitektura-fazoviylik" nomli ba'zi bir maxsus xalqaro Erasmus seminarlari davomida ushbu maqola mualliflaridan biri insoniyatni kuzatish imkoniga ega bo'ldi.

Juda kam uchraydigan shahar sharoitida xatti-harakatlar va ijodkorlik. Spektakl va taktik shahar faoliyatini o'z ichiga olgan ushbu talabalar loyihalarini ishlab chiqish jarayonida o'tmishdagi imtiyozli aloqa yo'llari bilan bog'liq holda tarixiy matoning imkoniyatlarini kashf qilish orqali vaqtinchalik shahar hodisalari o'rganildi; bu hodisalar o'quvchilarning o'ziga xos xulq-atvori bilan parallel edi, shu bilan birga ushbu shahar traektoriyalari bo'y lab harakatlanar edi. Talabalarning tanalari va onglari aloqaning abadiy baquvvat yo'llari bilan kuchli zaryadlangan bo'shliqlarda sayohat qildilar, shuning uchun ular va atrof-muhit o'rta sida yangi o'zaro ta'sirlar paydo bo'ldi. Ko'pincha keng jamoatchilik ham ushbu noyob tajriba tadbirlarida xursand bo'lgan. Ommaviy chiqishlar va taqdimotlar bo'lib o'tdi va nashrlar (Villemur, 2012; Villemur, 2013; Villemur, 2014) va videolar o'qituvchilar/tadqiqotchilarning kuzatishlari, talabalarning individual loyihalari va jamoatchilikning reaktsiyalarini hujjatlashtirdi.

Bugungi kunda Oliy ta'lim dasturlarida modullarni o'rganish natijalariga biourbanizmni kiritish orqali biz kelajakdagi shahar o'sishini ta'minlaydigan ishonchli ta'limni baholash usullarini taqdim eta olamiz (Salama, 2005; Salingaros va Marsden II, 2008b). Biofil dizayn va biourbanizm bilan bog'liq modullarni yetkazib berishda jonli loyihalardan foydalanish bizga turli fanlardan bo'lishi mumkin bo'lgan o'qituvchilarni jalb qilish va barcha tadqiqot tajribalarini bir vaqtning o'zida o'z talabalari bilan faol baham ko'rish imkoniyatini beradi. Shu sababli, faol o'quvchilar

biourbanizm tamoyillariga muvofiq yangi innovatsion dizaynlarni muvaffaqiyatli ishlab chiqish orqali shahar makonlarining kelajagini o'zgartira olishlari kerak.

Eng yangi innovatsion arxitektura pedagogikalari yordamida olingan ko'nikmalar va bilimlar insonparvarlik muhitini yaratishga qaratilgan (Salama, 2005). 1990-yillardan boshlab arxitektura ta'limida yangi tendentsiyalar paydo bo'ldi, ba'zi mualliflar arxitektura loyihalarini ishlab chiqish va ishlab chiqishda nafaqat Yangi Paradigma paydo bo'lganligini, balki bu tendentsiya amalda me'moriy ta'limdagi tub o'zgarishlarning natijasi ekanligini ta'kidladilar (Salama, 1998).

Birlashgan Millatlar Tashkilotining Hisoboti. 2012 yil 27 iyulda Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasi tomonidan qabul qilingan Barqaror rivojlanish bo'yicha konferentsiya va xususan A. Natija hujjati: "Biz xohlayotgan kelajak" barqaror urbanizatsiya shaharlarning hayot sifati, daromad va bandlik imkoniyatlarini yaxshilashni talab qiladi. , ijtimoiy tenglik, qayta tiklanadigan energiyadan foydalanish, yashil transport, axborot va kommunikatsiyalardan foydalanish. Biz bilamizki, 21-asr shaharlari insoniyat kelajak avlod qanday kelajakka ega bo'lishini hal qiladigan oldingi chiziqdir. Ushbu suyuqlik muhitida ta'lim asosiy rol o'ynaydi, chunki u o'zgarishlar uchun o'rnatilgan yakuniy qurilmalardan biridir. So'nggi ikki asr davomida G'arb sivilizatsiyasi o'sish jarayonlarida ratsionallik va ilmiy-texnik ta'lim bilan to'lib-toshgan.

Shunday qilib, asosiy savol: hozirgi paradigma zamonaviy muammolarga duch kelishi mumkinmi? Va bu paradigma arxitektura ta'limiga qanday ta'sir qiladi? Edgar Morinning so'zlariga ko'ra, "paradigma kontseptualizatsiya va mantiqiy operatsiyalarni tanlaydi va belgilaydi. U tushunarilikning asosiy toifalarini belgilaydi va ulardan foydalanishni nazorat qiladi. Shaxslar ichki ma'noga ega bo'lgan madaniy paradigmalarga muvofiq biladi, o'ylaydi va harakat qiladi (Morin, 1999, p8). Morinning "Kelajak ta'limining yetti murakkab darsi" asarida va hujjatning boshida biz ta'limdagi inson holatining ta'rifini III bobda topamiz: Inson holatini o'rgatish: · Inson jismoniy, biologik, psixologik, madaniy, ijtimoiy. , tarixiy mavjudotlar. Inson tabiatining bu murakkab birligi fanlarga bo'lingan ta'lim tomonidan shunchalik puxta parchalanib ketganki, biz endi inson nimani anglatishini bilib bo'lmaydi.

Har bir inson qayerda bo'lishidan qat'i nazar, o'zining murakkab o'ziga xosligini va boshqa barcha odamlar bilan umumiyligi o'ziga xosligini anglashi uchun bu ongini qayta tiklash kerak. · Inson holati barcha ta'limning muhim predmeti bo'lishi kerak. · Ushbu bobda tabiat fanlari, ijtimoiy fanlar, adabiyot va falsafada tarqalgan bilimlarni yig'ish va tartibga solish orqali mavjud fanlardan inson birligi va

murakkabligini tan olishga qanday o'tishimiz mumkinligi, bu birlik va xilma-xillik o'rtasidagi ajralmas aloqani ko'rsatish taklif etiladi. hamma narsa insoniy. (Morin, 1999, p2) Hozirgi ta'lim chegaralarini tushunish uchun uning sifatlari va chegaralari bilan paradigmasini tushunish kerak. 1637 yilda ReneDekart o'zining "Huquq metodi to'g'risida nutq" nomli fanga mashhur muqaddimasida. O'z mulohazalarini yuritish va fanlarda haqiqatni izlash "analitik fikrlash usuli"ni taqdim etdi (Bennet, 2010-2015), chunki u ham hozirgi paradigma tomonidan yaqinda kiritilgan; bu inson ongi murakkab hodisalarni ularning tarkibiy qismlariga qisqartirish orqali tushunishga qodir degan ishonchga asoslanadi (reduksionistik usul / fan - ilmiy tahlil va metodologiya). Dekart tomonidan ishlab chiqilgan yana bir fundamental ish gipotezasi ilmiy ob'ektivlik g'oyasi edi.

U kuzatuvchi va kuzatilayotgan narsa o'rtasidagi farqni kiritadi va bizga hodisalarni "haqiqiy" talqin qilish imkonini beradi. Aksincha, bu faraz xolislikdan foydalanmayotgani bois, bizda ilmiy ish yo'qdek tuyuladi. Ushbu yondashuvning natijasi alohida mikro-kosmosni chuqur bilish va butunni paradoksal bilmaslik bilan alohida mutaxassisliklar bo'yicha bilimlarni ajratish orqali madaniyat va ta'limning quти turini yaratishga ta'sir qildi.

Baudrillard uchun tasvirlar va belgilar biz uchun "haqiqat"ning o'zidan ko'ra ko'proq "haqiqiy" bo'lib qoldi. Shu nuqtai nazardan, voqelikni giperrealistikka aylantirishda ommaviy axborot vositalari alohida rol o'ynadi (Baudrilyard, 1983). Simulakra va haqiqatga ishora qilib, Bodriyar o'z inshosini Voizning ushbu matnidan iqtibos keltirish bilan ochadi: "Simulyator hech qachon haqiqatni yashiradigan narsa emas - bu haqiqat yo'qligini yashiradigan haqiqatdir. Simulyator haqiqatdir" (Voizdan va hozir Baudrilyarda, 1983, p2).

Arxitektura maktablari kuchli xalqaro obro'-e'tiborni yaratishda tasvirning ahamiyatini tobora ko'proq anglab etar ekan, tasvir ishlab chiqarishga asoslangan yangi va yuqori raqobatbardosh ta'lim iqtisodiyoti paydo bo'ldi. Yil oxiri ko'rgazmalari, kataloglari va istiqbollari hozirda katta ulushni jalb qilmoqdaqimmatli ta'lim mablag'lari, kuch va vaqt, chunki raqobatbardosh bozorda ular talabalar va yuqori martabali xodimlarni jalb qilishda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Arxitektura amaliyotida bugungi kunda me'morlar xizmatlarining katta qismi qurilish sanoati, turizm va tijorat uchun imidj yaratishdan iborat. Gay Debord tomosha jamiyati deb ataydigan jamiyatni yaratishga ommaviy axborot vositalari katta ta'sir ko'rsatadi (Debord, 1967). Fransuz tilidagi asl nusxasi, "La société du spectacle" 1967-yilda Gi Debordning falsafa va marksistik tanqidiy nazariyaga oid asaridir. Situatsionistik harakat uchun yozilgan ushbu muhim matnda Gay Debord

Spektakl tushunchasini ishlab chiqadi va taqdim etadi. Aynan o'sha tomosha jamiyatida, biz hozir arxitektura dizayni ijtimoiy va siyosiy dasturdan qandaydir hiperreal tasvirlar mahsulotiga aylantirilganiga guvoh bo'lmoqdamiz; arxitektura, tasvir ishlab chiqarish arxitektura kareralari uchun tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda.

XULOSA

Shu nuqtai nazardan, jurnallar kitoblar o'rnini bosadi. Ushbu jamoaviy tasavvurda jurnallar arxitektura talabalari tomonidan o'qiladi va hurmat qilinadi. Ammo ko'pincha bu nashrlar loyihalarni o'z ichiga oladi, ularning yakuniy manzili bino, sayt, odamlar emas, balki shunchaki tasvirlar galereyasi kibermakonidir; Bu yana qandaydir badiiy va xayoliy jurnal.

Yuqorida qayd etilganlarga xulosa qilib shuni aytish kerakki kelajak shaxarlarini loyixalash uchun xozirgi axvolga obyektiv baxo berish kerak va alovida o'tmish shaxarsozligini ko'rib chiqish kerak bo'ladi. Biourbanizmning asosiy g'oyasi kelajakda ekologik toza, transport, yashash yashash muxiti masalalarini yechish asosida yangi fazoviy muxit yaratishdan iboratdir.

REFERENCES

1. И.Б. Литвиницкин «Бионика» издадельство «просвещение» 1976г
2. <http://www.biourbanism.org/biourbanism-definition/>
3. Tracada, E., & Caperna, A. (2013). A new paradigm for deep sustainability: biourbanism.
4. Tracada, E., & Caperna, A. (2012). Biourbanism for a healthy city: Biophilia and sustainable urban theories and practices.